

VICENÇ PAGÈS JORDÀ

CARTA A LA REINA
D'ANGLATERRA

Empúries

narrativa

Vicenç Pagès Jordà
Carta a la reina
d'Anglaterra

Amb dues postdates de l'autor

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: 1997
Primera edició en aquest format: març del 2023

© 1997, Vicenç Pagès Jordà
per mediació de MB Agència Literaria, SL

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B. 2.632-2023
ISBN: 978-84-18833-77-9

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

*Presó de *****, Anglaterra
Darreries del segle xx*

Reina d'Anglaterra
Buckingham Palace
sw1 Londres

Majestat,

Una successió d'errors funestos m'ha reclòs en una presó de màxima seguretat del vostre regne. Us escric aquestes línies, immers en la desesperació, perquè considereu la possibilitat d'intercedir en favor meu.

Reconec que he tingut una vida singular. Goso demanar-vos si us plau que no abandoneu la lectura d'aquestes pàgines moguda per un lògic sentiment d'incredulitat. Tot el que he escrit és tan cert com el doble mur que envolta aquesta presó: el que ha aixecat l'Estat i el que ha construït la meua pròpia inconsciència. A continuació us exposo les raons que m'han portat a aquesta situació, sobre la qual malauradament ja s'ha dictat una sentència ferma.

Fa uns mil anys jo treballava de ferrer al comtat de Cerdanya, al sud dels Pirineus. Havia après l'art de la forja al taller del meu pare, i la feina no em desagradava. De fet, en aquella època no hi havia gaire marge per triar la manera de guanyar-se la vida. Jo estava destinat a succeir el meu pare en l'ofici, ja que tots els meus germans havien mort abans de fer l'any. També estava destinat a considerar la feina de ferrer com un privilegi dins aquell món de collites magres i de tanta gent sense ofici ni benefici. El meu futur semblava escrit.

La meva mare va morir de part quan jo vaig néixer i el meu pare no va voler embrutir la seva memòria —aquestes eren les seves paraules— amb una altra dona. Cada quatre o cinc anys ens traslladàvem a un altre llogarret, sempre dins el comtat de Cerdanya. Quan havíem instal·lat la farga, els pagesos ens encarregaven peces de ferro per fer cànecs, aixades, destrals i altres eines del camp. La major part de la nostra feina, però, provenia dels nobles i dels monjos, que ens demanaven ganivets, cisalles, fangues, clemàstecs i tota mena d'atuells de ferro. El dia que havíem complert totes les comandes, carregàvem les eines al carro i viatjàvem per camins coneguts fins que trobàvem un altre

lloc on poguéssim fer servei. El meu pare era coix i viatjava damunt del carro; jo menava el bestiar.

Quan vaig complir setze anys, el pare em va ensenyar a fabricar espases. Ell havia après la tècnica del meu avi, que l'havia après del meu besavi, i així successivament fins a un obscur avantpassat que, segons tots els indicis, devia ser d'origen germànic. A partir de llavors vaig dedicar una gran part del meu temps lliure —que no era gaire— a forjar una arma que havia de ser única al món: la meva espasa.

Val la pena que m'entretingui a descriure'n breument el procés de fabricació, ja que aquesta espasa va ser la causa directa del canvi sobtat que va experimentar la meua vida i de tot el que m'ha succeït fins avui. La part interior de la fulla estava feta amb una vara d'acer més fort que cap altre mineral conegut, que em va proporcionar el meu pare. Ell l'anomenava «pedra del cel» i mai no em va voler explicar on l'havia aconseguida. Aquesta part central estava envoltada de làmines de diferents acers coneguts, ferros dolços i minerals tallants, combinades segons la tradició familiar. Les làmines s'havien d'ajustar amb molta paciència, per després unir-les amb el foc i el martell i torçar-les amb l'objectiu d'augmentar-ne la cohesió. El meu pare em repetia que com més copegés les làmines, més poder tindria l'espasa. Jo hi treballava fins que quedava adormit damunt l'enclusa.

Entre la recerca dels minerals, el transport, la forja i l'afuament de la punta, vaig treballar aquella peça durant set anys. El procés incloïa consagracions als astres i lectures de textos en llengües desconegudes. Eren in-

gredients constitutius de l'espasa la meva saliva, la meva sang i la meva suor.

El doble fil acabava en una punta lleugerament arrodonida. L'empunyadura, curta i de creu senzilla, era coronada per un pom bombat. En la fabricació d'aquella arma forta i lleugera hi vaig aplicar totes les tècniques conegudes de l'ofici de ferrer. En acabat, l'espasa va anar superant sense problemes les diferents proves de foc. Quan només en faltava una, la vaig treure del taller per contemplar-la sota la llum del sol. Brillava com si tingués vida pròpia.

Llavors jo era molt jove i explicava a tothom que em volgués sentir que estava forjant l'espasa més poderosa de la cristiandat. La notícia no va tardar a arribar a Arnulf, un dels cavallers que lluitaven a sou del comte. Els cavallers medievals tenien un concepte molt idealitzat d'ells mateixos, però en realitat eren (com suposo que sabeu, Majestat) el que avui anomenaríem mercenaris, soldats professionals al servei dels potents. Aquells cavallers són tan lluny de la imatge que en tenim ara com els pistolers que vaig conèixer a Colorado poc abans de la Guerra de Secessió són lluny dels que veiem als westerns. Però deixeu-me que reprengui el fil. Quan Arnulf, el capitost dels lladres i assassins del comtat de Cerdanya, va sentir a parlar de la meva espasa, li va faltar temps per presentar-se a la farga.

—Quant en demaneu, per la *spata ignea*?

—És del meu fill i em sembla que no la vol vendre.

Arnulf em va mirar com es mira un esclau. Amb un gest em va indicar que la volia veure, i jo l'hi vaig mostrar.

—Te la compro per deu sous, noi.

—Encara no està acabada, però al món no hi ha prou sous per comprar-la, senyor —li vaig respondre.

—Ja en parlarem —va remugar a tall de comiat.

L'endemà va arribar un mercader al poble. Era alt, molt alt. Tenia el cap llarg i estret, les orelles grosses, i els pòmuls i els ulls sortits. Duia una barba retallada, que semblava sorgir dels cabells negríssims i cargolats. Vestia una capa elegant i despenia els diners amb llarguesa. A la tarda es va presentar a la farga.

—Joan, tinc entès que estàs fabricant una espasa de gran valor.

El somriure del mercader contrastava amb el to de la seva veu, tan desdenyós que hauríeu dit que escopia pedres.

—No està en venda, senyor —li vaig respondre mentre rumiava qui li podia haver dit el meu nom.

—Encara no has sentit la meva oferta...

—No hi ha res que pugui comprar-la, senyor, us ho asseguro.

—Ja ho veurem.

Quan el mercader se'n va anar, encara duia el somriure maliciós dibuixat als llavis.

No vaig donar la importància que es mereixien ni a Arnulf ni al mercader. L'espasa no era l'únic que m'ocupava el pensament. Estava profundament enamorat d'Emma, una noia de faccions delicades i cos rotund que servia al castell del comte. Més d'una vegada ens havíem jurat que ens estimaríem tota la vida. Un vespre, després de reportar-li de passada la visita d'Arnulf, em va avisar que anés amb compte amb aquell cavaller.

Segons ella, sempre obtenia tot el que volia i no vacil·lava a matar per l'esquena si així podia aconseguir-ho. Jo vaig dir alguna facècia per fer-me el valent i vaig canviar de tema.

Es van escolar unes quantes setmanes. L'activitat constant a la farga feia que el temps passés sense pressa ni angoixa. El dia que l'espasa va superar la setena i última prova de foc, la vaig embolicar amb un sac i me la vaig endur per ensenyar-la a l'Emma. Em va molestar que no apreciés aquella arma magnífica. He d'aclarir que la meua experiència amb les dones era insignificant a començaments de mil·lenni. Amb el temps em vaig adonar que el menyspreu per les possessions materials és una de les virtuts femenines més escasses —potser penso així perquè quan em vaig convertir en un home ric vaig deixar d'atreure dones sinceres. El cas és que aleshores no vaig saber calibrar aquella actitud de l'Emma. Quan ens vam acomiadar, cap al tard, vaig escatimar-li les mostres d'afecte a què la tenia acostumada.

Tot just acabada, l'espasa ja havia començat a causar desgràcies. Vaig trobar el taller regirat i destrossat, i el meu pare malferit a terra, al costat de les tenalles. Havia rebut un cop fort al cap i tenia tot el cos ferit i masegat. La seva sang es barrejava amb l'escòria del ferro.

—L'Arnulf... Fuig, Joan... Ves-te'n lluny.

Va morir als meus braços. Tot i la ràbia que sentia, jo sol no em podia enfrontar a les tropes del mercenari. En un moment havia perdut la família, la feina i el futur. Vaig sentir soroll de cavalls i vaig fugir pel bosc

sense ni tan sols donar sepultura al meu pare. Només em vaig endur l'espasa.

Vaig caminar tota la nit, fugint dels camins coneguts. L'endemà al matí vaig arribar esgotat al peu d'una muntanya on sabia que rajava una font. Assegut sobre una pedra, com si m'estigués esperant, hi vaig trobar el mercader que m'havia volgut comprar la *spata ignea*.

—Bon dia, Joan. Beu, que parlarem.

Sota la llum del sol, em va semblar per segona vegada que el mercader expulsava pedretes de la boca quan parlava. Vaig treure l'espasa i la vaig dirigir cap a aquell coll llarg que m'inspirava aprensió.

—Aparteu-vos de la font, senyor, i situeu-vos en un lloc on us pugui veure.

El mercader es va retirar i vaig poder acostar-me a la deu.

—I bé... —va dir ell quan vaig haver calmat la set.

—I bé... què?

—No saps on anar, fa hores que no menges i no tens ni una sola moneda. Encara estàs segur que no em vols vendre l'espasa?

—El que jo vull, vós no ho teniu.

—Jo tinc tot el que vulguis.

Quan, amb un sol moviment, el mercader es va desprendre de la capa, vaig veure que tenia el cos recobert d'escames d'un verd llefiscós. La columna vertebral se li prolongava en una cua punxeguda que es movia com una serp d'aigua. Avui dia, qualsevol persona que declarés que havia vist el diable seria considerada víctima d'alguna anormalitat mental, però al segle XI el diable era una entitat real. Si més no,

Majestat, tan real com ho són avui els electrons o els quarks: ningú els ha vist, però tothom creu en la seva existència. La contemplació del diable em va produir una por concreta —gens semblant a la que pot produir una suggestió— que se'm va escampar per tot el cos en forma de calfred, exactament igual que si m'hagués trobat un os enfurit o un soldat apuntant-me amb una llança. Ni em va passar pel cap negar l'existència del diable: en aquell moment el veia amb els meus propis ulls i percebia amb el nas el seu alè pudent. Només de fer un pas endavant hauria pogut tocar-lo.

—No et preocupis —va continuar ell—, no et vull fer cap mal. Només m'interessa la teva espasa. A canvi, et concediré tres desitjos.

Fins llavors el meu pare m'havia servit d'escut davant les dificultats, però justament el dia abans, quan ell agonitzava, m'havia adonat d'una de les meves característiques més útils: dec la supervivència a la capacitat de conservar el cap fred davant les adversitats. La mort del meu pare encara em coïa, però els sentiments quedaven ocults sota la raó, que em deïa que era perillós desaprofitar una oportunitat com aquella.

—Puc demanar el que vulgui?

—Sí, tret de multiplicar els desitjos, de retornar la vida als morts i de formular peticions relatives a mi o a algun dels meus Amics de la Nit.

—D'acord, però vull poder concretar i matisar els meus desitjos, no fos cas que m'enganyis.

—Pots matisar tot el que vulguis, sempre que abans em demostris que l'espasa és tan poderosa com sembla.

El pare m'havia explicat que una bona espasa pot matar el diable. El ferro és fill de l'home, i el dimoni és fill del foc. Per això els ferrers, que dominen el foc, poden dominar el diable. Vet aquí per què aquella criatura verda no havia intentat prendre'm l'espasa amb males arts.

—Com t'ho puc demostrar?

—Vine amb mi.

El vaig seguir fins al centre d'una clariana, on el diable tenia preparada una enclusa de ferro que feia el doble que la que utilitzàvem a la farga.

—Una bona espasa ha de partir una enclusa d'un sol cop —va dir mentre s'apartava.

No podia sinó aixecar l'espasa per damunt del cap i abatre-la sobre l'enclusa. Vaig concentrar totes les meves forces en els músculs dels braços, imaginant-me que descarregava el cop sobre Arnulf.

Una onada de plaer em va inundar quan l'enclusa es va partir pel mig al primer cop.

—Bé, molt bé —va fer el diable, visiblement complagut—. La força del metall és important, però encara ho és més l'agudeses del tall. Acompanya'm.

Vam tonar a la font i vam seguir el rierol fins a arribar a una bassa que semblava profunda. El diable hi va deixar caure un floc de llana, que va quedar surant.

—Si talles aquest floc sense treure'l de l'aigua, em convenceré que tens l'espasa que vull.

Només jo sabia els vespres que m'havia passat esmolant i afilant aquella arma. Amb un cop sec la vaig deixar caure sobre el floc de llana i el vaig partir per la meitat.

La mirada que va dirigir el diable a l'espasa traslluïa una barreja de por i admiració.

—Ja pots dir els tres desitjos, Joan.

Un cop més, la desesperació em va fer audaç: era el moment d'aprofitar el meu avantatge.

—Necessito descansar i reflexionar. Et diré els meus desitjos demà a la sortida del sol.

El diable hi va accedir.

Vaig passar la nit en blanc. La primera decisió, vendre l'espasa al diable, la vaig prendre sense dubtar. Si m'hi negava, hauria de lluitar contra ell, i encara que l'espasa fos prou poderosa per matar-lo, jo no tenia prou destresa per vèncer-lo en un combat. D'altra banda, en aquell moment d'extrema penúria i confusió, la idea dels tres desitjos m'era atractiva. Durant hores vaig meditar sobre el que havia de demanar. Si ara pogués tornar-los a formular, canviaria sense dubtar el contingut de tots tres.

L'endemà, una fina capa de boira cobria les capçades dels arbres. El sol tot just s'insinuava quan vaig trobar el diable a la font vestit de mercader. Em vaig fixar que tenia les mans fines, de dits llargs, com si no hagués treballat mai.

—El meu primer desig és ser immortal.

—Concedit.

—Un moment. Ja et vaig dir que volia concretar tots els desitjos. Vull mantenir-me tota la vida amb aquests vint-i-tres anys que tinc ara, sense patir cap malaltia, ferida ni mutilació. Vull ser immortal, però sense conèixer el dolor físic ni les xacres de la vellesa. Vull mantenir la memòria i la virior, la força i el senderi,

així com la resta de condicions mentals i físiques de què avui gaudeixo per sempre més.

—Molt bé —va dir el diable.

—El meu segon desig és que cada vegada que posi la mà a la meva bossa en tregui tot l'or que vulgui.

—Això ja està fet.

—Espera. Vull que només jo pugui treure les monedes de la bossa, i encara només quan jo vulgui. Vull que aquestes monedes d'or siguin de curs legal en el territori on em trobi, i de l'import que jo desitgi en aquell moment. Vull que no semblin falses ni acabades d'encunyar. I vull que la bossa no envelleixi amb el temps. Ah!, i que ningú me la pugui prendre.

—Concedit. Quin és el tercer desig?

El diable ni em mirava. Concentrava la mirada àvida en l'espasa, i estic convençut que m'hauria concedit el tron de l'infern si l'hi hagués demanat.

—El tercer desig me'l reservo fins que el necessiti. No puc ni imaginar tot el que em passarà al llarg dels anys que m'esperen. Ja que soc immortal, espero que d'aquí a uns quants mil·lennis tindrè prou saviesa i experiència per gastar-lo de la manera més convenient. A més, em pot fer servei en cas de necessitat.

—És un desig singular, però no veig cap motiu per negar-te'l —va dir el diable—. Concedit. Ja em pots donar l'espasa.

—Aquí la tens.

Quan va empunyar l'arma, el diable va deixar anar una riallada sinistra i va desaparèixer.